

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

จากพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 เกี่ยวกับการจดสิทธิบัตรของสุนัขพันธุ์ไทย พระองค์ทรงมีความห่วงใยในสุนัขที่มีถิ่นกำเนิดในประเทศไทย โดยมีพระราชประสงค์ที่จะให้สุนัขพันธุ์ไทยแท้ได้รับการรับรองจากองค์กรในระดับสากล (www.bangkaew2008.com เข้าถึงเมื่อ 30 สิงหาคม 2552)

สายพันธุ์สุนัขของประเทศไทย ที่เป็นสมบัติของชาติไทย พบว่ามี 2 สายพันธุ์ คือ

1. สุนัขพันธุ์ไทยหลังอาน ซึ่งได้รับการบรรจุ เข้าสู่ทำเนียบสุนัขสายพันธุ์ใหม่ของโลก เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2546 (ทวนชัย อัครนิบุตร(เล็ก จ.จ.),มปป.)

2. สุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว ซึ่งยังอยู่ในขั้นตอนการดำเนินการขอบรรจุเป็นสุนัขสายพันธุ์ใหม่ของโลกแบบถาวร (สุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วได้รับการรับรองแบบชั่วคราว เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2554 (www.fci.be/nomenclature.aspx เข้าถึงเมื่อ 17 กรกฎาคม 2555))

สุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว เป็นสุนัขของประเทศไทยมีถิ่นกำเนิดที่จังหวัดพิษณุโลก จัดเป็นสุนัขที่สวยงาม เป็นที่ชื่นชอบสำหรับผู้พบเห็น และสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าภูมิปัญญาของคนไทย จึงจำเป็นต้องเร่งรีบที่จะดำเนินการเพื่อให้องค์กรระดับสากลให้การรับรองเป็นการเร่งด่วน เนื่องจากลักษณะที่โดดเด่น ความสวยงามของรูปลักษณ์ และเป็นสุนัขในเขตร้อนที่มีลักษณะของขนที่ยาวสวยงาม ซึ่งหากคนต่างชาตินำสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วไปพัฒนาอย่างมีขั้นตอน และมีแบบแผน และนำไปจดทะเบียนกับองค์กรระดับประเทศ และอ้างว่าเป็นสุนัขประจำชาติอื่น จะทำให้คนไทยเสียสิทธิ์ ในการที่จะมีสุนัขประจำชาติอีกหนึ่งสายพันธุ์ รวมทั้งเกิดมูลค่าเพิ่มในการเพาะพันธุ์ และการขยายตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศมากขึ้น ซึ่งหากสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้อง ก็จะส่งเสริมเศรษฐกิจภาคประชาชนโดยสามารถส่งออกสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วไปขายยังประเทศสมาชิกของ F.C.I. ซึ่งมีมูลค่าในการซื้อขายสูงกว่าที่ซื้อขายกันในประเทศ เป็นการนำรายได้เข้าสู่ประเทศอีกทางหนึ่ง การขอสมัครเข้าเป็นสุนัขสายพันธุ์ใหม่ของโลก (New Breed of F.C.I.) มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. New Breed หรือสุนัขสายพันธุ์ใหม่ของโลก ที่ต้องการสมัครเข้าเป็นสมาชิกหรือได้รับการยอมรับมาตรฐานสายพันธุ์จาก F.C.I. จะต้องส่งเอกสารที่จำเป็นต่างๆ ไปยังเลขานุการของ F.C.I. โดยผ่านสมาคมที่ F.C.I. รับรอง จากประเทศเจ้าของสุนัขพันธุ์ใหม่ หรือประเทศอื่นๆที่เป็นสมาชิกของ F.C.I. เป็นผู้ยื่นเรื่องแทนให้ก็ได้ แต่ต้องมีการมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร

2. New Breed หรือสุนัขที่จะขึ้นทะเบียนให้ F.C.I. รับรองมาตรฐานสายพันธุ์ จะต้องเป็นสุนัขพันธุ์ใหม่ที่เกิดเองโดยธรรมชาติ หรือเกิดจากการผสมขึ้นโดยมนุษย์ และต้องเป็นที่รู้จักแพร่หลาย นิยมเลี้ยงกันเป็นจำนวนมากในท้องถิ่นนั้นๆ หรือที่อื่น ซึ่งอาจจะได้รับการรับรองจากสมาคมสุนัขอื่นอยู่ก่อนแล้ว หรือไม่ก็ได้

3. F.C.I. มีข้อกำหนดระเบียบต่างๆ ในการพิจารณาตอบรับรองมาตรฐานสายพันธุ์ (ให้ดูระเบียบข้อบังคับของ F.C.I. โดยละเอียด) เช่นต้องระบุมาตรฐานสายพันธุ์ของตนเองให้ชัดเจน มีสายเลือดสุนัขอย่างน้อย 8 สายเลือด (แต่ละสายต้องมีตัวผู้อย่างน้อย 2 ตัว ตัวเมียอย่างน้อย 6 ตัว) ต้นสายของแต่ละสายจะต้องไม่มีความเกี่ยวดองกันเลย 3 ชั้น (3 Generations)

4. สายทั้ง 8 สายนี้จะเกิดขึ้นได้ด้วยการวางแผนการผสมพันธุ์ ด้วยความเข้าใจ และจะต้องมีสุนัขขึ้นทะเบียนอย่างน้อย 1,000 ตัว

5. เอกสารที่ส่งให้ F.C.I. จะต้องมีการที่ไปสามารถพิสูจน์ได้ คณะกรรมการ F.C.I. จะต้องพิจารณาจากเอกสารที่ส่งมา ซึ่งได้กล่าวไปแล้ว (8 สาย, จำนวนสุนัข, ตรวจข้อสะโพก, PRA.Epilepsy, จิตประสาท และการพัฒนาอื่นๆ) ส่วนภาษาที่ใช้มี 4 ภาษา คือ ฝรั่งเศส, เยอรมัน, อังกฤษ และสเปน เอกสารมาตรฐานพันธุ์กำหนดให้มีภาพวาดสุนัขประกอบในหน้าแรกด้วย

6. หลังจากได้รับเอกสารที่กำหนดให้แล้ว F.C.I. จะจัดส่งคณะกรรมการตรวจสอบมาตรฐานสายพันธุ์ และกรรมการด้านวิทยาศาสตร์ กายวิภาค มาตรวจสอบตัวสุนัขในสถานที่จริงโดยละเอียด ค่าใช้จ่ายส่วนนี้ ผู้ขอสมัครเป็นผู้ออกให้ทั้งหมด เมื่อตรวจสอบเอกสารและตัวสุนัขแล้ว กรรมการชุดนี้จะส่งเรื่องทั้งหมดไปให้กรรมการชุดใหญ่พิจารณาต่อไป เพื่อตัดสินการยอมรับหรือไม่รับ หากได้รับการยอมรับ สุนัขสายพันธุ์นั้นจะได้รับการบันทึกลงสมุด Stud book ของ บรราช F.C.I. ให้สมาชิกทุกประเทศทราบหลังจากนั้น สุนัขที่ได้รับการรับรองชั่วคราวนี้ สามารถเข้าประกวดหรือโชว์ในการประกวดที่ F.C.I. จัดขึ้นได้ทั่วไป รวมถึงเข้าร่วม CAC (ส่วน CACIB หรือการเก็บคะแนนสะสมชิงแชมป์ใหญ่ๆ ยังเข้าร่วมไม่ได้ชั่วคราว)

7. หลัง 5 ชั้น (5 Generations) หรือประมาณ 10 ปี จากวันที่ F.C.I. รับรองครั้งแรก ผู้ขอรับการรับรองสามารถส่งเรื่องเข้าสู่การพิจารณาขอเป็นสมาชิกถาวรต่อไป โดยจะต้องมีรายงานเป็นหลักฐานแสดงถึงการเคลื่อนไหวต่างๆ เช่น การพัฒนาให้สวยงามขึ้นอย่างไร ผู้คนนิยมมากขึ้นหรือไม่ มีการประกวดมากน้อยเพียงใด ฯลฯ

8. หากเวลาล่วงเลยเกิน 10-15 ปี ไม่มีการยื่นขอเป็นสมาชิกถาวร F.C.I. สามารถปลดชื่อสุนัขพันธุ์ที่ขอการรับรองนั้น ออกจากรายการของ F.C.I. ได้ (www.fci.be/nomenclature.aspx เข้าถึงเมื่อ 17 กรกฎาคม 2555)

โดยมีเอกสารประกอบการพิจารณาดังนี้

1. มาตรฐานพันธุ์ (Breed Standard) เพื่อจัด Group และประเภท โดยแสดงภาพถ่ายทุกมุมอย่างละเอียด (ควรมีภาพวาดแสดงการเคลื่อนไหวประกอบไปด้วย)

2. จำนวนการจดทะเบียนในสมาคมที่ F.C.I. รับรอง เพื่อพิจารณาว่าเป็นพันธุ์สุนัขที่มีอยู่จริง (อย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 500 ตัว)

3. แสดงสายพันธุ์ (Blood Line) อย่างน้อย 8 สายพันธุ์ที่ไม่ซ้ำกันทุกชั่วอายุ (Generation)

4. แสดงข้อมูลเกี่ยวกับโรคทางพันธุกรรม เช่น Hip dysplasia, elbow dysplasia, epilepsy, PRA เป็นต้น เพื่อแสดงว่าไม่มีการผสมแบบ Intensive in-breeding (สายเลือดใกล้ชิดเกินไป)

5. ข้อมูลประกอบอื่นๆ ตามที่ F.C.I. จะขอตรวจสอบ เช่นการยอมรับของคนทั่วไป ความนิยมในการเลี้ยง โดยดูจากจำนวนตัวสุนัขและจำนวนครั้งต่อปีในการประกวด สภาพการเลี้ยงดู ฯลฯ (www.fci.be/nomenclature.aspx เข้าถึงเมื่อ 17 กรกฎาคม 2555)

ในการนี้สมาคมพัฒนาพันธุ์สุนัขแห่งประเทศไทยได้ทำการยื่นขอจดทะเบียนต่อสมาพันธ์สุนัขโลก โดยยื่นผ่านสมาพันธ์สุนัขเอเชีย(A.K.U.) เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2549 (Minutes of the AKU Conference 2006) และหลังจากได้รับเอกสารที่กำหนดให้แล้ว ตามขั้นตอนการขอสมัครเข้าเป็นสุนัขสายพันธุ์ใหม่ของโลก (New Breed of F.C.I.) F.C.I. ได้จัดส่งคณะกรรมการตรวจสอบมาตรฐานสายพันธุ์ และกรรมการด้านวิทยาศาสตร์ กายวิภาค มาตรวจสอบตัวสุนัขในสถานที่จริงโดยละเอียดแล้ว และ F.C.I. ให้การรับรองสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วแบบชั่วคราวเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2554 (www.fci.be/nomenclature.aspx เข้าถึงเมื่อ 17 กรกฎาคม 2555) ดังนั้นจึงเหลือในขั้นตอนสุดท้ายที่จะทำให้ F.C.I. รับรองเป็นสุนัขสายพันธุ์ใหม่ของโลกเป็นการถาวร โดยดูจากขั้นตอนข้อ 7. หลัง 5 ชั้น (5 Generations) หรือประมาณ 10 ปี จากวันที่ F.C.I. รับรองครั้งแรก ผู้ขอรับการรับรองสามารถส่งเรื่องเข้าสู่การพิจารณาขอเป็นสมาชิกถาวรต่อไป โดยจะต้องมีรายงานเป็นหลักฐานแสดงถึงการเคลื่อนไหวต่างๆ เช่น การพัฒนาให้สวยงามขึ้นอย่างไร ผู้คนนิยมมากขึ้นหรือไม่ มีการประกวดมากน้อยเพียงใด ฯลฯ จึงเป็นหน้าที่ของผู้เพาะพันธุ์ ผู้เลี้ยง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ช่วยกันผลักดันต่อไป

สำหรับปัญหาของสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วที่ต้องได้รับการแก้ไข เพื่อที่จะได้รับการบรรจุเป็นสุนัขสายพันธุ์ใหม่ของโลก ได้แก่ ลักษณะของโครงสร้างที่ยังมีความแตกต่างกัน จิตประสาทที่ยังไม่มั่นคง มีความหวาดระแวง ดู ก้าวร้าว การเคลื่อนไหวที่ยังไม่สมดุล เพราะลักษณะมุมของข้อต่อกระดูก ยังไม่อยู่ในตำแหน่งที่ถูกต้อง และเอกลักษณ์ประจำพันธุ์ของสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว ซึ่งระบุไว้ในมาตรฐานสายพันธุ์ของสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว (ธนันัน แจ่มเกษมสุข อ้างใน www.bangkaewclub.com เข้าถึงเมื่อ 2 กันยายน 2552)

ปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้โดยการเลี้ยงดู การฝึกสอน การผสมพันธุ์อย่างมีการวางแผน และมีการคัดเลือกพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่น พัฒนาโครงสร้างโดยนำพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับมาตรฐานพันธุ์มาผสมพันธุ์กัน พัฒนาจิตประสาทให้มีความมั่นคง ไม่ระแวง ดู ก้าวร้าวโดยการนำลูกสุนัขพบปะผู้คนบ่อยๆ ให้มีความคุ้นเคยกับการเข้าสังคมหากตัวไหนมีนิสัยระแวง ดู

ก้าวร้าวก็ไม่นำมาเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ คัดเลือกพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ที่มีเอกลักษณ์ชัดเจนสวยงามมาเป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ หรือพัฒนาการเคลื่อนไหวให้สวยงามโดยให้สุนัขมีการออกกำลังกายอย่างเหมาะสม เป็นต้น

ปัจจุบันนี้ประเทศไทยมีตัวแทนของหน่วยงาน F.C.I. อยู่ในประเทศ คือ สมาคมพัฒนาพันธุ์สุนัข (ประเทศไทย) ซึ่งมีการดำเนินการเพื่อขอยื่นจดขึ้นทะเบียนสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วเพื่อเป็นสายพันธุ์ใหม่ของสุนัขโลก แต่การดำเนินการค่อนข้างล่าช้า เนื่องจากประสบปัญหาเรื่องข้อมูลของสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว ปัญหาที่เกิดจากตัวของสุนัข ปัญหาของผู้เพาะเลี้ยงที่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงคาดหวังว่าผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถที่จะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสำหรับกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วให้มีความรู้ สามารถพัฒนาสุนัขอยู่บนแนวทางที่ถูกต้องและสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วได้อย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันยังสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยนี้ไปใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติ ให้สุนัขไทยบางแก้วได้รับการรับรองให้เป็นสุนัขสายพันธุ์หนึ่งของโลกแบบถาวรได้ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐาน และการเลี้ยงดูสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว
- 2.2 เพื่อศึกษาลักษณะมาตรฐานสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว
- 2.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของโลก

3. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาไว้ดังนี้

3.1 **ขอบเขตด้านเนื้อหา** เน้นการพัฒนาสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว ตามเกณฑ์การพิจารณา 3 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างและการเคลื่อนไหว (structure and movement) ด้านจิตประสาท (temperament) และด้านเอกลักษณ์ของสายพันธุ์ (characteristic)

3.2 **ขอบเขตด้านประชากร** หรือผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงและพัฒนาสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วจากทั่วทุกภาคของประเทศไทย จำนวน 21 แห่ง โดยเป็นกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงที่มีส่วนร่วมในการส่งสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วเข้าประกวดในงานประกวดของ สมาพันธ์สุนัขโลก (Federation Cynologique Internationale: F.C.I.) กลุ่มสุนัขที่ได้รับการพัฒนาจากกลุ่มผู้เพาะเลี้ยง จำนวน 21 ตัว จาก 21 ผู้เพาะเลี้ยงข้างต้น และกลุ่มกรรมการ/ผู้ตัดสินการประกวด/ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว จำนวน 9 คน

4. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

- 4.1 ได้องค์ความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในการพัฒนา และอนุรักษ์สุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วที่เป็นระบบ เป็นรูปธรรม และเกิดความยั่งยืน
- 4.2 ได้แนวทางในการพัฒนาสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วที่ได้มาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของโลก
- 4.3 ทำให้สุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
- 4.4 เกิดมูลค่าเพิ่มในการเพาะพันธุ์ และการขยายตลาดทั้งภายในประเทศและต่างประเทศมากขึ้น

5. นิยามศัพท์

มาตรฐานพันธุ์ (breed standard) หมายถึง ลักษณะของสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปและเป็นมาตรฐานสากล ในด้านโครงสร้าง การเคลื่อนไหว และจิตประสาท

โครงสร้าง หมายถึง ลักษณะทางสรีระของสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว ได้แก่ กะโหลก ลำตัว และขาที่สมส่วน ลงตัว โดยกะโหลกต้องใหญ่เหมาะสมกับลำตัว ส่วนของลำตัวและขาเมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วจะเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส และขาหน้ามีขนาดใหญ่กว่าขาหลัง

การเคลื่อนไหว หมายถึง การเคลื่อนที่ของสุนัขทั้งการเดินและการวิ่ง

จิตประสาท หมายถึง การแสดงออกด้านอารมณ์ และพฤติกรรมของสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว

เอกลักษณ์ของสายพันธุ์ หมายถึง ลักษณะที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนในความเป็นสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้ว ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะ 8 ประการคือ ขนแผงหน้า ขนหลังหู ขนหน้าอก (เครา) แข็งสิงห์ ขนแผงหลัง (ผ้าคลุมไหล่) กระโปรงท้าย ขนชายท้อง และหางเป็นพวง

สุนัขสายพันธุ์ใหม่ของโลก หมายถึง สุนัขที่ได้รับการยอมรับและบรรจุเป็นสุนัขประจำชาติของประเทศนั้นๆ โดยการประกาศของสมาพันธ์สุนัขโลก (F.C.I.)

การพัฒนาสุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วสู่การเป็นสุนัขสายพันธุ์ใหม่ของโลก หมายถึง การปรับปรุงสุนัขให้ตรงตามมาตรฐานสายพันธุ์ซึ่งได้มีการกำหนดไว้แล้ว เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสมาพันธ์สุนัขโลก (F.C.I.) และประกาศเป็นสุนัขสายพันธุ์ใหม่ของโลกเป็นการถาวร

ผู้เพาะเลี้ยง หมายถึง ผู้ที่ทำการผสมพันธุ์สุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วและคอยเลี้ยงดูให้เติบโตเพื่อการขยายพันธุ์

ผู้พัฒนาสายพันธุ์ หมายถึง ผู้ที่ทำการผสมพันธุ์สุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วเพื่อการพัฒนาให้สุนัขได้ลักษณะที่ดีตรงตามมาตรฐานพันธุ์ที่กำหนดไว้

ผู้ผสมพันธุ์ หมายถึง ผู้ที่ทำการผสมพันธุ์สุนัขพันธุ์ไทยบางแก้วเพื่อการขยายพันธุ์ และจำหน่าย